

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/72547,Otwarcie-wystawy-Wypedzeni-1939-Deportacje-obywateli-polskich-z-ziem-wcielonych-.html>
23.04.2024, 14:40

Otwarcie wystawy „Wypędzeni 1939. Deportacje obywateli polskich z ziem wcielonych do III Rzeszy”/„Vertriebene 1939. Deportationen von polnischen Bürgern aus den ins Dritte Reich eingegliederten Gebieten” - Bayreuth, 4 czerwca 2019

Od 4 czerwca 2019 r. w siedzibie Bundesarchiv w Bayreuth (Niemcy) prezentowana była wystawa „Wypędzeni 1939. Deportacje obywateli polskich z ziem wcielonych do III Rzeszy” w wersji niemieckojęzycznej pt. „Vertriebene 1939. Deportationen von polnischen Bürgern aus den ins Dritte Reich eingegliederten Gebieten”. Podczas uroczystości otwarcia Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Wojciech Chałupka, Naczelnik Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Oddział w Poznaniu. W wernisażu wzięli udział ponadto m.in. szef Bundesarchiv, Konsul RP w Monachium Marcin Król oraz dr Jacek Kubiak.

We wrześniu 2016 roku niemieckojęzyczna wersja wystawy – wspólne przedsięwzięcie Związku Miast Polskich oraz Instytutu Pamięci Narodowej, miała swoje otwarcie w siedzibie Fundacji Konrada Adenauera w Berlinie. Od tej pory prezentowana jest w miejscowościach na terenie Niemiec oraz Austrii. Jej ekspozycja w roku obchodów 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej planowana jest między innymi w Hanowerze oraz Hamburgu. Ekspozycje współorganizuje IPN Oddział w Poznaniu, w którego gestii znajduje się wystawa. W najbliższym czasie planowane jest stworzenie wersji dwujęzycznej niemiecko-angielskiej.

Wystawa koncentruje się na deportacjach obywateli polskich z ziem wcielonych do III Rzeszy. Na wielkoformatowych planszach ukazane zostały poszczególne etapy polityki realizowanej przez okupanta niemieckiego. Kilkaset fotografii, plakatów i dokumentów zebranych w polskich i niemieckich archiwach dokumentuje wywózki ludzi zmuszonych do opuszczenia swoich domów, ich dalsze losy, a także ukazuje szerszy kontekst polityki prowadzonej przez Niemcy pod hasłami Lebensraum oraz Generalplan Ost, w okolicznościach terroru stosowanego wobec Polaków i Żydów na tych terenach. Skierowana do niemieckiego odbiorcy wystawa ma na celu m.in. zwrócenie uwagi na rolę paktu Hitler-Stalin w polityce wobec ludności polskiej żydowskiej, jak i przesiedleń tzw. Niemców etnicznych z terenów sowieckich, osiedlanych w okupowanej Polsce w ramach akcji „Heim ins Reich” (Powrót do Rzeszy).

Die Ausstellung „Vertriebene 1939. Deportationen von polnischen Bürgern aus den ins Dritte Reich eingegliederten Gebieten” dokumentiert erstmals die traumatischen Erlebnisse und Erfahrungen der polnischen Bevölkerung mit dem nationalsozialistischen Terror speziell in den westlichen Regionen Polens. Diese Gebiete waren nach dem Überfall Hitler-Deutschlands auf Polen 1939 nicht nur von der Wehrmacht und SS besetzt und ausgeplündert, sondern zwangsweise dem Staatsgebiet des „Deutschen Reiches” zugeschlagen worden. Im Ergebnis wurde die polnische Bevölkerung gewaltsam ins südlich gelegene, von den Nationalsozialisten eingerichtete „Generalgouvernement” umgesiedelt und damit in ein Gebiet, in dem sie ökonomisch kaum überleben konnte. Der polnischen Bevölkerung wurden ihre Häuser, Bauernhöfe und ihr bewegliches Eigentum geraubt. Das war das Schicksal von mehreren Hunderttausenden Menschen aus diesen westlichen Regionen Polens.

Ausstellung „Vertriebene 1939...” / Wystawa „Wypędzeni 1939...”

Produzenten / Produkcja

Związek Miast Polskich oraz Instytut Pamięci Narodowej

Konzeption / Koncepcja

dr Jacek Kubiak (Kurator der Ausstellung / Kurator wystawy)

Janusz Zemer (Mitarbeit / Współpraca)

Małgorzata Schmidt (Graphische Gestaltung / Opracowanie graficzne)

Andreas Kleine-Kraneburg

Wissenschaftliche Konsultation / Konsultacja naukowa

prof. dr hab. Robert Traba, dr Katarzyna Woniak

Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie

Wissenschaftliche Mitarbeit / Współpraca naukowa

dr Agnieszka Łuczak

Tomasza Sudoł IPN

Übersetzungen / Tłumaczenia

Reinhard Lauterbach, Elżbieta Marszałek

Mitarbeit / Partnerzy

Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Wielkopolska Region

Wielkopolskie Muzeum Niepodległości

Urząd Miasta Poznania

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Koordinacja ekspozycji wystawy: Marta Szczesiak-Ślusarek (OBEN IPN w Poznaniu)